czyste powietrze

w Naszej gminie

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE
zmienia się w 2022 roku STR. 2

KOSZTY KWALIFIKOWANE
w programie Czyste Powietrze 2022 STR. 3

SKŁADAMY WNIOSEK O DOTACJĘ
z programu „Czyste Powietrze" STR. 5

FOT. GETTY IMAGES

PROGRAM CZYSTE POWIETRZE zmienia się w 2022 roku

Realizacja programu „Czyste Powietrze" trwa od 4 lat, a sam program ewoluuje. Wraz z początkiem 2022 roku wycofana została dotacja na kotły węglowe. Z kolei 15 lipca w życie weszła nowa opcja programu, adresowana do osób o najniższych dochodach.

Jeszcze do niedawna kocioł na węgiel był wliczany do kosztów kwalifikowanych, czyli takich, które uprawniają do uzyskania dotacji z programu „Czyste Powietrze". To jednak zmieniło się 1 stycznia 2022 r. Warunkiem uzyskania wsparcia było złożenie wniosku o dofinansowanie obejmujące ten koszt oraz zakup (wystawienie faktury lub równoważnego dokumentu księgowego) i montaż kotła do 31 grudnia 2021 r.

WPROWADZONE I PLANOWANE ZMIANY W PROGRAMIE

Zgodnie z zapowiedzią od niedawna w programie zaszły kolejne zmiany. Od lipca maksymalną kwotę dotacji podwyższono o 10 tys. zł i najmniej zamożni mogą teraz liczyć na pomoc do 79 tysięcy złotych.

- Nie przestajemy pracować nad nowymi rozwiązaniami w programie „Czyste Powietrze" - zapewniała niedawno Anna Moskwa, Minister Klimatu i Środowiska, ogłaszając uruchomienie trzeciej części programu. - Zgodnie z obietnicami, z początkiem roku startujemy z nową częścią „Czystego Powietrza" dla najmniej zamożnych - dodała.

Na tym nie koniec zmian, które planuje resort. Wśród kolejnych nowości, po wprowadzeniu wariantu pomocy dla osób o najniższych dochodach, znaleźć się ma dostosowanie programu do korzystania ze środków unijnych, przegląd kosztów kwalifikowanych choćby pod kątem położenia większego nacisku na termomodernizację, która skutecznie przekłada się na oszczędności w zakresie efektywności energetycznej.

- Staramy się modyfikować ofertę programu „Czyste Powietrze: tak, by był on dostępny dla jak największej grupy osób - zapewniał podczas jednej z konferencji prasowych pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów ds. programu „Czyste Powietrze" Bartłomiej Orzeł.

- Wychodzimy naprzeciw najuboższym obywatelom, zdając sobie sprawę, że bardzo często to właśnie ich domostwa wymagają najpilniejszego wsparcia - zarówno pod względem źródła ciepła, jak i np. termomodernizacji - wyjaśniał Orzeł.

- Niebawem szansę na wymianę „kopciucha" z dotacją będą mieli również mieszkańcy budynków wielorodzinnych, dla których przygotowujemy nowy program o zasięgu ogólnopolskim - zapowiadała minister Anna Moskwa.

Najważniejsze ze zmian, które obowiązują - tak jak trzecia część programu - już od 25 stycznia 2022 r., to m.in. uwzględnienie możliwości finansowania z „Czystego Powietrza", gdy dofinansowanie łączy się z gminnymi programami parasolowymi, w których wnioskodawca nie staje się właścicielem kotła do zakończenia okresu trwałości, a także umożliwianie dłuższej realizacji projektu, gdy opóźnienie rozliczenia wynika z przesunięcia terminu przyłączenia gazu przez operatora. Dodatkowo wśród istotnych zmian znalazły się: dopuszczenie kotłów dwupaliwowych zgazowujących drewno i spalających pellet drzewny, jako zgodnych z celami programu „Czyste Powietrze" oraz doprecyzowanie wymagań dla przewodów kominowych w przypadku kotłów na paliwo stałe, ze względów bezpieczeństwa.

Wniosek o dotację z Wojewódzkiego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej można złożyć na 3 sposoby: e-wniosek przez internet, papierowy wniosek w urzędzie, wniosek w banku o Kredyt Czyste Powietrze.

Najważniejsze ze zmian, które zaczęły obowiązywać od 25 stycznia 2022 r., to również m.in. uwzględnienie możliwości finansowania z „Czystego Powietrza", gdy dofinansowanie łączy się z gminnymi programami parasolowymi, w których wnioskodawca nie staje się właścicielem kotła do zakończenia okresu trwałości, a także:

- umożliwianie dłuższej realizacji projektu, gdy opóźnienie rozliczenia wynika z przesunięcia terminu przyłączenia gazu przez operatora.
- dopuszczenie kotłów dwupaliwowych zgazowujących drewno i spalających pellet drzewny, jako zgodnych z celami programu „Czyste Powietrze",
- doprecyzowanie wymagań dla przewodów kominowych w przypadku kotłów na paliwo stałe, ze względów bezpieczeństwa.

LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW

Do połowy lipca 2022 r. do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarski wodnej trafiło ponad 470 tysięcy wniosków o wsparcie z programu Czyste Powietrze na około 8,487 mld zł.

Najwięcej wniosków składają mieszkańcy w województwie śląskim.

Z programu można skorzystać do 30 czerwca 2027 r. - do tej daty można składać wnioski o dofinansowanie. Wypłata przyznanych środków ma potrwać nieco dłużej - do 30 września 2029 r. Budżet „Czystego Powietrza" to 103 mld zł, z czego duża część pozostaje jeszcze do wydania.

ZMIANY W PROGRAMIE CZYSTE POWIETRZE 2022 R.

W tym roku pojawiła się III część programu „Czyste Powietrze" z najwyższym dofinansowaniem do 79 tys. zł przy dochodzie na członka gospodarstwa domowego 900 zł lub 1260 zł (dotyczy odpowiednio gospodarstw wieloosobowych i jednoosobowych), oraz dla osób z ustalonym prawem do zasiłku.

Wprowadzenie nowej części programu „Czyste Powietrze" dla beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania podzielono na dwie fazy, informuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

ROZWIĄZANIA DLA OSÓB O NAJNIŻSZYCH DOCHODACH W 2022 R.

W pierwszej kolejności ogłoszony został nabór wniosków do III części programu uwzględniający następujące zasady:

- Przeciętny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uprawniającego do najwyższego poziomu wsparcia - do 900 zł (gospodarstwa wieloosobowe) lub do 1260 zł (gospodarstwa jednoosobowe);
- Alternatywa do dochodowego kryterium kwalifikowalności;
- Intensywność dofinansowania - do 90% kosztów kwalifikowanych;
- Maksymalna kwota dotacji dla całego przedsięwzięcia - do 79 tys. zł;
- Liczba transz rozliczeń - do pięciu;
- Okres realizacji przedsięwzięcia - do 36 miesięcy.

Alternatywą do dochodowego kryterium kwalifikowalności będzie też ustalone prawo do otrzymywania przez wnioskodawcę

- zasiłku stałego,
- zasiłku okresowego,
- zasiłku rodzinnego lub
- specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Warto zaznaczyć, że najwyższy poziom dofinansowania nie będzie dostępny w ścieżce bankowej, czyli Kredycie Czyste Powietrze dostępnym w przypadku pierwszej i drugiej części programu.

- Wsłuchując się w postulaty zgłaszane przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, organizacje branżowe i pozarządowe, zmodyfikowaliśmy również niektóre zapisy we wszystkich częściach programu „Czyste Powietrze" i jego załącznikach - wyjaśniał wiceprezes NFOŚiGW Paweł Mirowski.

Od połowy lipca weszły nowe przepisy odnośnie dofinansowania na nowe źródło ogrzewania. Została stworzona możliwość pobrania dofinansowania przed rozpoczęciem inwestycji. Takie pieniądze mają być wypłacane bezpośrednio na konto firmy, która będzie wymieniać źródło ciepła. Od 15 lipca 2022 r. będzie możliwe uzyskanie dopłaty przed rozpoczęciem inwestycji. Inwestor może złożyć nowy wniosek w programie Czyste powietrze+ o dofinansowanie wymiany kopciucha, instalację nowego źródła ciepła oraz termomodernizację budynku.

Gdzie dowiedzieć się więcej o programie?

Odwiedź gminny punkt konsultacyjno-informacyjny, gdzie uzyskasz odpowiedzi na Twoje pytania dotyczące programu „Czyste Powietrze", ale również otrzymasz pomoc w zakresie wypełnienia i złożenia wniosku o dofinansowanie.

KOSZTY KWALIFIKOWANE w programie Czyste Powietrze 2022

Właściciele lub współwłaściciele jednorodzinnych budynków mieszkalnych mogą obecnie skorzystać – zależnie od uzyskiwanego dochodu – z jednej z trzech części wsparcia z programu Czyste Powietrze. Na co konkretnie i jak duże wsparcie można otrzymać?

Beneficjentami programu mogą być właściciele lub współwłaściciele jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą.

Dotacja może wynosić do 30 tys. zł dla podstawowego poziomu dofinansowania i 47 tys. zł dla podwyższonego poziomu dofinansowania oraz od niedawna 79 tys. zł dla najwyższego poziomu dofinansowania.

NA TO JEST DOFINANSOWANIE Z „CZYSTEGO POWIETRZA"

Najogólniej mówiąc, dofinansowanie z programu Czyste Powietrze obejmuje wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Dotację można otrzymać również na przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku.

Brzmi dość ogólnie? Przyjrzyjmy się zatem konkretom, czyli kosztom kwalifikowanym poszczególnych części programu Czyste Powietrze. W I części (podstawowej) maksymalny procent wsparcia do faktycznie poniesionych kosztów wynosi od 30 do 45 proc., w II podwyższonym poziomie 60-75 proc., zaś w III aż 90 proc.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przygotował szczegółowy wykaz, który obejmuje koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania.

Zanim wybierzemy się po zakup np. pieca, trzeba wiedzieć, że „wszystkie urządzenia oraz materiały muszą być fabrycznie nowe, dopuszczone do obrotu oraz w przypadku gdy wynika to z obowiązujących przepisów prawa - posiadać deklaracje zgodności urządzeń z przepisami z zakresu bezpieczeństwa produktu (oznaczenia „CE" lub „B")", tłumaczy Fundusz na stronie programu.

„Jeżeli wynika to z przepisów prawa, usługi muszą być wykonane przez osoby lub podmioty posiadające stosowne uprawnienia i pozwolenia oraz przeprowadzone zgodnie z obowiązującym prawem i normami. W usługach montażu wskazanych w poniższych tabelach zawarty jest również koszt demontażu oraz transportu", wyjaśnia NFOŚiGW.

PRZYKŁADY KOSZTÓW KWALIFIKOWANYCH

Tysiąc złotych dofinansowania można otrzymać na audyt energetyczny i jest to zadanie ujęte jako 100 procent faktycznie poniesionych kosztów. „Kosztem kwalifikowanym jest koszt wykonania audytu energetycznego budynku/lokalu mieszkalnego, pod warunkiem że wnioskodawca będzie realizował zadanie związane z ociepleniem przegród budowlanych, oraz że zakres prac dla wybranego wariantu wynikającego z audytu energetycznego zostanie zrealizowany w ramach złożonego wniosku o dofinansowanie, nie później niż do dnia zakończenia realizacji wnioskowanego przedsięwzięcia".

Kolejny koszt ujęty w programie Czyste Powietrze to m.in. podłączenie do sieci ciepłowniczej wraz z przyłączem. Zadanie obejmuje: zakup/montaż węzła cieplnego z programatorem temperatury, zbiornikiem akumulacyjnym/buforowym, zbiornikiem cwu z osprzętem, wraz z wykonaniem przyłącza od sieci ciepłowniczej do węzła cieplnego (w tym opłata przyłączeniowa). 50 proc. do 10 tys. zł, w II części programu 75 proc i do 15 tys. zł, w III do 18 tys. zł (maksymalnie 90 proc. faktycznie poniesionych kosztów).

Jeśli zdecydujemy się na instalację pompy ciepła powietrze/woda wówczas na beneficjentów I części maksymalna intensywność dofinansowania wynosi 30 proc. do 9 tys. zł (II cz. - 60 proc., do 18 tys., III cz. - 90 proc. i 27 tys. zł). W wersji pompy o podwyższonej klasie efektywności energetycznej w podstawowym wariancie (czyli I c.) maksymalny próg wsparcia rośnie do 45 proc. i do 13,5 tys. zł (w cz. II i III pozostaje bez zmian).

W pierwszym przypadku pompy ciepła muszą spełniać w odniesieniu do ogrzewania pomieszczeń wymagania klasy efektywności energetycznej minimum A+ (dla temperatury zasilania 55 st. C) na podstawie karty produktu i etykiety energetycznej, w drugim A++.

Jeszcze wyższy wydatek to gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej. Do kosztów kwalifikowanych w tym przypadku zalicza się: „zakup/montaż pompy ciepła typu grunt/woda, woda/woda z osprzętem, zbiornikiem akumulacyjnym/buforowym, zbiornikiem cwu z osprzętem. Pompy ciepła muszą spełniać w odniesieniu do ogrzewania pomieszczeń wymagania klasy efektywności energetycznej minimum A++ (dla temperatury zasilania 55 st. C) na podstawie karty produktu i etykiety energetycznej". Wówczas i wsparcie jest wyższe - 45 proc. poniesionych kosztów i do 20 250 zł maksymalnej kwoty dotacji (II cz. - 60 proc., 27 tys. zł, III cz. - 90 proc., 40,5 tys. zł).

Kolejne zadania ujęte na liście programu „Czyste Powietrze", aktualnej od 25 stycznia 2022 , to na przykład zakup/montaż kotła gazowego kondensacyjnego z osprzętem, sterowaniem, armaturą zabezpieczającą i regulującą, układem doprowadzenia powietrza i odprowadzenia spalin, zbiornikiem akumulacyjnym/buforowym, zbiornikiem cwu z osprzętem, zbiornikiem na gaz albo wykonanie przyłącza gazowego i instalacji od przyłącza do kotła.

Można zdecydować się także na kocioł olejowy kondensacyjny czy kocioł zgazowujący drewno albo kocioł na pellet drzewny (zwykły lub o podwyższonym standardzie) i również dostać dofinansowanie z programu.

ENERGIA ZE SŁOŃCA I OCIEPLENIE DOMU

Panele fotowoltaiczne na dachach domów czy w ogrodzie stają się w Polsce coraz częstszym widokiem. Program „Czyste Powietrze" przewiduje pomoc i w takim zakresie. Dofinansowanie możemy otrzymać na zakup/montaż oraz odbiór i uruchomienie mikroinstalacji fotowoltaicznej (panele fotowoltaiczne z niezbędnym oprzyrządowaniem).

NFOŚiGW zaznacza, że wymaganym elementem instalacji są liczniki dwukierunkowe (koszt licznika nie jest kosztem kwalifikowanym). Wsparcie dotyczy mikroinstalacji fotowoltaicznej o zainstalowanej mocy elektrycznej od 2 kW do 10 kW. „Urządzenia muszą być instalowane jako nowe, wyprodukowane w ciągu 24 miesięcy przed montażem. Dofinansowaniu nie podlegają projekty polegające na zwiększeniu mocy już istniejącej mikroinstalacji fotowoltaicznej. Zakończenie zadania rozumiane jest jako przyłączenie mikroinstalacji fotowoltaicznej do sieci". Dopłata na podstawowym poziomie wynosi do 50 proc., 5 tys. zł, tak samo w II części, zaś w III cz. maksymalnie 90 proc. - do 9 tys. zł.

Chcesz ocieplić budynek? Na to również jest wsparcie w programie „Czyste Powietrze".

Zadanie nazwano: Ocieplenie przegród budowlanych i obejmuje m.in. zakup/montaż materiałów budowlanych wykorzystywanych do ocieplenia przegród budowlanych zewnętrznych i wewnętrznych oddzielających pomieszczenia ogrzewane od nieogrzewanych, stropów pod nieogrzewanymi poddaszami, stropów nad pomieszczeniami nieogrzewanymi i zamkniętymi przestrzeniami podpodłogowymi, płyt balkonowych, fundamentów itp. wchodzących w skład systemów dociepleń lub wykorzystywanych do zabezpieczenia przed zawilgoceniem. Cz. I - 45 zł za mkw., cz. II – 90 zł/mkw., cz. III – 135 zł/mkw.
Na szczegółowej liście zadań znajdziemy również stolarkę okienną oraz drzwiową (zakup i montaż). Wykaz wszystkich zadań i możliwych wysokości wsparcia znajduje się na stronie: **czystepowietrze.gov.pl/czyste-powietrze/#do-pobrania**, warto również odwiedzić gminny punkt konsultacyjny i tam zadać wszystkie nurtujące pytania.

POMOCNE NARZĘDZIA I ADRESY w programie „Czyste Powietrze"

Znajomość maksymalnego limitu dotacji to jedno, własny plan drugie. Aby dobrze zaplanować budżet na inwestycję, warto znać choć przybliżoną kwotę wsparcia, która przypadnie na wybrany przez nas zakres działań. Można to obliczyć i pytać.

Dofinansowanie może wynieść do 30, 47 lub 79 tysięcy złotych. To kwoty maksymalnego wsparcia. Na ile będziemy mogli liczyć w przypadku planowanej inwestycji wymiany ogrzewania czy okien? Są narzędzia, które pomogą nam w takich obliczeniach: kalkulator dotacji oraz kalkulator grubości izolacji.

LICZYMY SWOJE DOFINANSOWANIE

Jak wiadomo, poziomy dofinansowania są trzy: podstawowy, podwyższony i najwyższy dla osób o najniższych dochodach. Od wskazania poziomu zaczynamy obliczenia w prostym kalkulatorze dotacji przygotowanym w ramach projektu „Czyste Powietrze". Aby skorzystać, wystarczy wejść na stronę czystepowietrze.gov.pl/kalkulator-dotacji.

Wybieramy zatem poziom dofinansowania. Następne pytanie dotyczy działalności gospodarczej; „Czy w budynku/lokalu mieszkalnym prowadzona jest działalność gospodarcza w rozumieniu Programu"? Jest możliwość wyboru opcji „tak" lub „nie".

I tu pojawia się ważne wyjaśnienie, że działalność gospodarcza według unijnego prawa konkurencji jest rozumiana bardzo szeroko, mianowicie, jako oferowanie towarów lub usług na rynku. Zakres tego pojęcia jest szerszy niż w prawie krajowym, ponieważ nie wymaga się, aby działalność miała charakter zarobkowy, czy była prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. Co to oznacza w praktyce? Na przykład wynajmowanie budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, najem okazjonalny oraz inne formy udostępniania budynków lub lokali na rynku należy traktować jako działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji.

Przechodzimy do punktu „likwidacja źródła ciepła". Pojawia się pytanie: „Czy w ramach przedsięwzięcia zostanie zlikwidowane i wymienione na nowe dotychczasowe źródło ciepła na paliwo stałe"? Po zaznaczeniu odpowiedzi twierdzącej należy wybrać z rozwijanej listy źródło ciepła, na które się decydujemy, np.

pompa ciepła czy kocioł olejowy kondensacyjny. Do wyboru są również: instalacja centralnego ogrzewania, instalacja ciepłej wody użytkowej, wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła, mikroinstalacja fotowoltaiczna.

Następnie do obliczenia możliwej kwoty dotacji potrzebne jest zaznaczenie elementów wchodzących w skład przedsięwzięcia:

- źródła ciepła, przyłącza, instalacje, wentylacja,
- wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła,
- ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa,
- ocieplenie przegród budowlanych,
- dokumentacja.

W każdym podpunkcie do zaznaczenia pojawia się wyjaśnienie, jaki jest możliwy zakres prac (koszty kwalifikowane). W każdym wariancie wyświetlają się kolejne doprecyzowujące pytania. Gdy wpiszemy w ukazujące się okno kwotę kosztów, z boku automatycznie wyliczona zostanie kwota dotacji na wybrane zadanie.

W przypadku stolarki jest jeszcze potrzebna powierzchnia. Na koniec wybieramy przycisk „Oblicz dotację" i ukazuje się zsumowana kwota wszystkich wybranych opcji. Wynik można wydrukować.

OBLICZAMY GRUBOŚĆ IZOLACJI

Drugi przydatny kalkulator jest dostępny pod adresem: kalkulatorczystepowietrze.kape.gov.pl. Ten pozwala wyliczyć grubość izolacji, na którą dostaniemy dotację z programu „Czyste Powietrze". W pierwszym kroku wskazujemy „Rodzaj modernizowanej przegrody":

- ściany zewnętrzne/przegrody pionowe,
- ściana zewnętrzna przylegająca do gruntu,
- dach lub stropodach,
- strop pod nieogrzewanym poddaszem,
- podłoga na gruncie,
- strop nad nieogrzewaną piwnicą.

Sposób wyliczenia grubości ocieplenia może odbywać się samodzielnie lub automatycznie (wybieramy jedną z tych możliwości). Kalkulator zapyta nas o rok uzyskania pozwolenia na budowę do wyboru: przed 1983, 1983-1991, 1992-1998, po 1998.

Kolejne z pytań brzmi: „Czy przegroda posiada już istniejące ocieplenie?". Wybieramy Tak/Nie (w przypadku twierdzącej odpowiedzi trzeba uzupełnić dane o istniejącym ociepleniu - rodzaj i grubość). Następnie wybieramy „Rodzaj planowanego ocieplenia" (np. styropian EPS grafitowy, wełna mineralna czy pianki fenolowe). Pokazuje się domyślna wartość lambda planowanego ocieplenia (można zmienić). Na końcu otrzymujemy wynik obliczeń, np. minimalna wymagana grubość ocieplenia: 8 cm.

LISTA ZIELONYCH URZĄDZEŃ I MATERIAŁÓW

Lista ZUM (lista-zum.ios.edu.pl) to kolejne z pomocnych narzędzi dla osób, które zamierzają skorzystać z programu „Czyste Powietrze" na etapie wyboru urządzeń i materiałów kwalifikujących się do dofinansowania. Lista zielonych urządzeń i materiałów jest współtworzona przez producentów. Aby wpisać urządzenie czy materiał na listę, wymagana jest rejestracja przez producenta lub inny podmiot posiadający upoważnienie producenta do zgłoszenia. Zgłoszone urządzenia/materiały, po weryfikacji, zostają umieszczone na liście.

Wyszukiwarka pozwala na sprawdzanie w kategoriach: węzeł cieplny, pompy ciepła, kotły, ogrzewanie elektryczne, kolektory słoneczne, wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła (SWM), mikroinstalacje fotowoltaiczne czy materiały budowlane. Po wpisaniu interesującego nas producenta otrzymujemy listę i kartę produktu z najważniejszymi parametrami.

SZKOLENIA, PORADY, KONSULTACJE ENERGETYCZNE

Punkty konsultacyjne działają w urzędach gmin, które nawiązały współpracę z NFOŚiGW (ponad 2 tysiące gmin zawarło porozumienia), radą służą Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pomoc znajdziemy również w sieci. Fundusze organizują szkolenia online.

Takim przykładem mogą być Energetyczne czwartki online z programem Czyste Powietrze - cotygodniowe spotkania Doradców Energetycznych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Szkolenie dla osób fizycznych jest prowadzone przez wspomnianych doradców, a w programie ujęto następujące zagadnienia:

- informacja o projekcie Doradztwa Energetycznego,
- zasady Programu Priorytetowego Czyste Powietrze - zmiany od stycznia 2022,
- wypełnienie wniosku,
- zasady rozliczania dotacji.

Są też warsztaty on-line dotyczące zagadnień programu „Czyste Powietrze" skierowane do pracowników gmin.

GDZIE SZUKAĆ ODPOWIEDZI NA PYTANIA O PROGRAM CZYSTE POWIETRZE?

Na koniec podpowiadamy, gdzie szukać odpowiedzi na nurtujące nas pytania o program. Pomocny może być zestaw pytań, które często powtarzają się i autorzy projektu opracowali już porady. Znajdziemy je na stronie: czystepowietrze.gov.pl/pytania-i-odpowiedzi. Powstała także Akademia Czystego Powietrza w postaci nagrań wideo - są dostępne w serwisie YouTube na kanale Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Pytania można wysyłać na adresy mailowe: CzystePowietrze@nfosigw.gov.pl lub StopSmog@nfosigw.gov.pl. Działa także infolinia programu „Czyste Powietrze":

- dla wnioskodawców (pytania o program): 22 340 40 80,
- dla beneficjentów (pytania o status już złożonego wniosku): właściwy terytorialnie wojewódzki fundusz ochrony środowiska na portalu beneficjenta (dostępne na stronie: www.gov.pl/web/nfosigw/wfosigw),
- dla gmin (które już przystąpiły lub chcą dołączyć do programu): 22 340 40 90.

SKŁADAMY WNIOSEK O DOTACJĘ z programu „Czyste Powietrze"

Wniosków o dofinansowanie wymiany pieca czy ocieplenia budynku przybywa z tygodnia na tydzień. Przedstawiamy aktualnie obowiązujące limity wsparcia i możliwe sposoby wnioskowania o pomoc finansową z programu „Czyste Powietrze".

Zacznijmy od przypomnienia ważnych dat. Do 30 czerwca 2027 roku można składać wnioski o dofinansowanie, podpisywanie umów potrwa do 31 grudnia 2027, a do 30 września 2029 r. wydatkować pieniądze przeznaczone na ten cel. Nie warto jednak zwlekać. Przypominamy, że maksymalne poziomy dotacji do całego przedsięwzięcia są zróżnicowane zależnie od części programu, a tym samym dochodu wnioskodawcy: do 30 tys. zł dla podstawowego poziomu dofinansowania, 47 tys. zł dla podwyższonego i 79 tys. zł dla poziomu najwyższego.

ILE PIENIĘDZY MOŻNA DOSTAĆ?

W części pierwszej (podstawowej) można otrzymać 25 tys. zł plus 5 tys. zł , jeśli zdecydujemy się na fotowoltaikę, gdy wymiana źródła ciepła uwzględnia pompę ciepła (typu powietrze/woda lub gruntowa). Natomiast jeśli chcemy wymienić źródło ciepła na inne niż wspomniana pompa, limit został określony na 20 tys. zł plus 5 tys. na fotowoltaikę.

Warto jeszcze wspomnieć, że termomodernizacja, wentylacja mechaniczna, dokumentacja, bez wymiany źródła ciepła pozwala na uzyskanie 10 tys. zł dotacji.

Kto kwalifikuje się do tej grupy beneficjentów? Osoby fizyczne, które są właścicielami lub współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą, o dochodzie rocznym, który nie przekracza kwoty 100 000 zł.

Przechodzimy do części drugiej programu „Czyste Powietrze" z podwyższonym poziomem dofinansowania. Wymogiem jest tu zaświadczenie o wysokości dochodu wydane przez naszą gminę. Przyjrzyjmy się limitom, które uprawniają do skorzystania z tej części. Przeciętny średni miesięczny dochód na osobę może wynosić nie więcej niż 1564 zł w przypadku gospodarstwa wieloosobowego, 2189 zł w gospodarstwie jednoosobowym.

Maksymalny poziom dotacji wynosi tu 32 tys. zł plus 5 tys. zł z fotowoltaiką - na wymianę źródła ciepła, 15 tys. zł na termomodernizację, wentylację mechaniczną, dokumentację bez wymiany źródła ciepła.

Naszą uwagę kierujemy następnie na ostatnią, najnowszą, bo uruchomioną 25 stycznia 2022 roku trzecią część programu. Pozwala ona skorzystać ze wsparcia na wymianę kopciucha czy termomodernizację domu osobom o najniższych dochodach. Pojawia się tu alternatywa do dochodowego kryterium kwalifikowalności: ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego. Trzeba spełnić podobny wymóg jak w części drugiej, czyli dołączyć zaświadczenie o wysokości dochodu wydane przez gminę.

Dotacja może maksymalnie wynieść 60 tys. zł na wymianę źródła ciepła plus 9 tys. zł na fotowoltaikę. Do 30 tys. zł wnioskodawca otrzyma, gdy nie chce wymieniać pieca, a np. przeprowadzić termomodernizację, zainwestować w wentylację mechaniczną czy na dokumentację.

JAK ZŁOŻYĆ WNIOSEK O DOFINANSOWANIE?

Wnioski należy składać do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ale nieprzypadkowego. Wybieramy Fundusz obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym zlokalizowany jest budynek/lokal mieszkalny. Aktualnie obowiązujący formularz wniosku wraz z załącznikami oraz instrukcją jego wypełniania dostępne są w Portalu Beneficjenta, czyli aplikacji internetowej znajdującej się na stronach internetowych WFOŚiGW lub w serwisie gov.pl.

E-wniosek przez internet. Składanie wniosku w ten sposób zaczyna się od wejścia na rządowy portal gov.pl. Wybieramy zakładkę „Nieruchomości i środowisko", a następnie opcję „Skorzystaj z programu Czyste Powietrze".

Potem klikamy w przycisk „Złóż wniosek". Strona przeniesie nas pod adres gwd.nfosigw.gov.pl. W generatorze wniosków trzeba się zalogować. Wybieramy sposób logowania, np. profil zaufany, e-dowód lub przez stronę banku.

Po zalogowaniu możemy utworzyć i wypełnić wniosek o dofinansowanie. Sprawdzamy wszystkie wpisane informacje i dołączamy wymagane dokumenty (załączniki w formie skanów lub dokumentów elektronicznych). Podpisujemy wniosek elektronicznie za pomocą profilu zaufanego lub podpisu kwalifikowanego. W ostatnim kroku wysyłamy dokumenty, czyli wniosek z załącznikami, potwierdzenie złożenia wniosku przyjdzie e-mailem.

Papierowy wniosek w urzędzie. Jeśli wygodniej nam wypełnić papierowy formularz, możemy pobrać go ze strony naszego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarski Wodnej. Wypełniamy dokument, sprawdzamy, czy nigdzie nie pomyliliśmy się, a następnie składamy na skrzynkę podawczą Portalu Beneficjenta.

Drukujemy wniosek, dołączamy wymagane załączniki i podpisany składamy osobiście, drogą pocztową lub kurierem do WFOŚiGW, jego oddziału albo urzędu gminy, która zawarła porozumienie o realizacji programu. W takich urzędach znajdziemy również punkty konsultacyjne. Warto się tam udać w przypadku wątpliwości. Aby skorzystać z pomocy w wypełnianiu wniosku, gminy proszą o wcześniejszą rejestrację telefoniczną bądź e-mailową.

Urzędy gmin wskazują również, że wniosek o dofinansowanie wypełnia wnioskodawca na podstawie danych i informacji własnych i to my sami odpowiadamy za poprawność i rzetelność danych wprowadzonych do wniosku, w tym za zgodność danych ze stanem faktycznym.

W przypadku gdy wnioskodawca nie ma możliwości złożenia wniosku drogą elektroniczną, dopuszczalne jest złożenie wniosku wraz z załącznikami tylko w formie papierowej. Zaleca się wypełnienie wniosku (nawet jeżeli jest składany wyłącznie w formie papierowej), korzystając z aktywnego formularza, ze względu na „samoliczące się" pola.

Wniosek w banku - kredyt Czyste Powietrze. NFOŚIGW podpowiada jeszcze jedną możliwość skorzystania z programu „Czyste Powietrze". Można udać się do oddziału banku, który przystąpił do programu i tam złożyć wniosek o Kredyt Czyste Powietrze. Bank poinformuje czy kredyt jest objęty gwarancją BGK. Składamy wymagane załączniki. Po przyznaniu kredytu, konsultant (pracownik banku) pomoże nam wypełnić dokumenty o dofinansowanie z programu. Następnie sprawdzamy i podpisujemy wniosek. Po pozytywnej decyzji kredytowej lub warunkowej umowie kredytowej bank wyśle wniosek do WFOŚiGW.

Bank, po otrzymaniu pozytywnej decyzji o przyznaniu dotacji, wypłaci nam kredyt. Jeśli kredyt jest zabezpieczony gwarancją BGK, to wypłata kredytu nastąpi po podpisaniu umowy dotacji.

W terminie 18 miesięcy (licząc od dnia złożenia wniosku o dotację) powinniśmy zrealizować inwestycję, a następnie złożyć w WFOŚiGW wniosek o jej rozliczenie.

WFOŚIGW wypłaci nam dotację po pozytywnej weryfikacji przedstawionych przez nas dokumentów zakupowych. Środki trafią na rachunek naszego kredytu, co oznacza, że bank zaksięguje je na poczet spłaty kapitału kredytu.

BANKI WSPÓŁPRACUJĄ Z WOJEWÓDZKIMI FUNDUSZAMI

W latach 2021-2022 banki dysponują łącznym limitem środków do 1,5 mld zł, w ramach których przekazywać będą do Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wnioski o dotację z przeznaczeniem na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych na przedsięwzięcia realizowane zgodnie z programem.

Ścieżka bankowa w „Czystym Powietrzu" przewiduje też możliwość objęcia kredytów gwarancjami z Ekologicznego Funduszu Poręczeń i Gwarancji , którymi dysponuje Bank Gospodarstwa Krajowego. Dzięki tym gwarancjom, banki kredytujące mogą zaproponować korzystniejsze warunki kredytu przeznaczonego na finansowanie inwestycji zgodnych z programem, wyjaśnia NFOŚiGW.

Uchwały antysmogowe **WYWIERAJĄ PRESJĘ**

Lepiej długo nie odkładać wymiany tzw. kopciucha, zwłaszcza że w większości województw przyjęto uchwały antysmogowe, a te określają, od kiedy będzie obowiązywał zakaz używania kotłów pozaklasowych i spalania paliw stałych.

Od początku tego roku zakaz dla kotłów starszych niż 10 lat lub bez tabliczki znamionowej obowiązuje w województwie śląskim i podkarpackim. Już od 1 stycznia 2023 roku zakaz użytkowania „kopciuchów" wejdzie w życie w województwie mazowieckim, małopolskim i łódzkim. Od 1 lipca 2023 r. – w województwie świętokrzyskim. Dla województwa kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego zakazy będą obowiązywać od 1 stycznia 2024 roku, w województwie dolnośląskim od lipca, a w województwie pomorskim od września tego samego roku.

Nad uchwałą antysmogową wciąż pracuje województwo warmińsko-mazurskie, w styczniu trwały jeszcze konsultacje projektów. Podlaskie takie prace ma jeszcze przed sobą. Wyjaśniamy, co kryje się w ustawach antysmogowych.

UCHWAŁA MIECZEM W WALCE ZE SMOGIEM

Uchwała antysmogowa to dokument, który może uchwalić sejmik województwa i przez to przyspieszyć proces wymiany pieców na ekologiczne - oceniają działacze Polskiego Alarmu Smogowego. Odwołując się do przepisów – są to regulacje prawne, które mogą uchwalać sejmiki wojewódzkie na podstawie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, by zapewnić poprawę jakości powietrza w regionie.

Z takiej uchwały przyjętej na terenie województwa, w którym mieszkamy, wynikają dla nas obowiązki. Dotyczą użytkowanych źródeł ciepła i montażu instalacji grzewczych w budynkach. To nic innego, jak akty prawne, które nakładają ograniczenia w zakresie użytkowania kotłów na paliwa stałe, czyli węgiel czy biomasę. W zapisach uchwał mogą występować całkowite zakazy lub zakazy użytkowania najbardziej emisyjnych typów urządzeń. „Zakazują również korzystania z poszczególnych paliw, takich jak węgiel czy drewno lub określają minimalne wymagania jakościowe, jakie te paliwa muszą spełniać", wyjaśnia Polski Alarm Smogowy.

CO MOŻE OKREŚLAĆ UCHWAŁA ANTYSMOGOWA?

Według ustawy przyjęta przez samorząd województwa uchwała określi na przykład granice obszaru, na którym wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Następnie wskaże rodzaje podmiotów lub instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy.

Na liście mogą znaleźć się także m.in.:

- rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane lub parametry techniczne / rozwiązania techniczne / parametry emisji instalacji, w których następuje spalanie paliw, dopuszczonych do stosowania na tym obszarze;
- sposób lub cel wykorzystania paliw, który jest objęty ograniczeniami określonymi w uchwale;
- okres obowiązywania ograniczeń lub zakazów w ciągu roku;
- obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały.

Na tym jednak nie koniec, ponieważ każda wojewódzka uchwała antysmogowa może zostać zaostrzona przez poszczególne rady gmin. Radni mogą ustalić np. wcześniejsze terminy wymiany kotłów czy dodatkowe zakazy dla mieszkańców miasta lub gminy. Tu trzeba zaznaczyć, że zaostrzenie uchwał antysmogowych każdorazowo musi zatwierdzać odpowiedni sejmik.

PRZYKŁADY UCHWAŁ ANTYSMOGOWYCH Z NASZYCH WOJEWÓDZTW

Pochodząca z **województwa lubelskiego** uchwała z 19 lutego 2021 roku określa m.in. terminy wymiany instalacji:

- od 1 stycznia 2024 kotły bezklasowe i instalacje klas 1 i 2 wg normy PN-EN 303-5:2002;
- od 1 stycznia 2027 instalacje klas 3 i 4 wg normy PN-EN 303-5:2012;
- od 1 stycznia 2030 instalacje klasy 5 wg ww. normy.

Na Lubelszczyźnie uchwałą antysmogową zakazuje się stosowania następujących paliw:

- miałów i mułów węglowych, flotokoncentratów oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem;
- węgla kamiennego, który nie spełnia któregokolwiek z wymagań określonych prawem oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem;
- biomasy, której wilgotność przekracza 20 proc.

W lubelskiej uchwale zakazuje się użytkowania instalacji na paliwo stałe w nowo powstających budynkach, które mają dostęp do sieci ciepłowniczej lub gazowej (po 1 maja 2021 roku).

Zaglądamy do zapisów kolejnej uchwały, tym razem z **województwa małopolskiego** (Uchwała z 23 stycznia 2017 roku). W Małopolsce od 1 lipca 2017 r. nowe kotły muszą spełniać wymagania ekoprojektu i być kotłami automatycznymi lub zgazowującymi. Kolejne regulacje dotyczące kotłów na paliwa stałe zaczną tu obowiązywać wraz z początkiem 2023 roku. Będzie można eksploatować tylko kotły 3, 4, 5 klasy i ekoprojektu (do tej pory należy wymienić kotły pozaklasowe).

Następnie od 1 stycznia 2027 r. można eksploatować tylko kotły 5 klasy (zainstalowane przed wejściem w życie uchwały) i ekoprojektu (do tej pory należy wymienić kotły 3 i 4 klasy).

Przypomnijmy, że została także przyjęta uchwała antysmogowa dla Krakowa, według której od 1 września 2019 roku obowiązuje całkowity zakaz stosowania paliw stałych.

Województwo śląskie regulacje w zakresie kotłów na paliwa stałe rozbiło na 5 terminów.

Uchwała pochodzi z 7 kwietnia 2017 roku. W pierwszym etapie od 1 września 2017 r. nowe kotły muszą spełniać wymagania min. 5 klasy. Od początku 2022 roku można eksploatować tylko kotły użytkowane krócej niż 10 lat (do tej pory należy wymienić starsze i nieposiadające tabliczki znamionowej). Kolejny z zapisów wejdzie w życie 1 stycznia 2024. Do końca 2023 r. mieszkańcy Śląska powinni wymienić kotły węglowe eksploatowane 5-10 lat od daty ich produkcji.

Uchwały antysmogowe obejmują także miejscowe ogrzewacze pomieszczeń (piece, kominki). W województwie śląskim od 1 września 2017 nowe piece/kominki muszą spełniać wymagania ekoprojektu. Od 1 stycznia 2023 będzie można eksploatować tylko kominki ekoprojektu lub o sprawności większej niż 80 proc. (do tej pory wszystkie inne należy wymienić lub doposażyć w odpylanie do poziomu ekoprojektu).

W **województwie kujawsko-pomorskim** pierwsze zmiany dopiero nastaną (nie uwzględniając tych gminnych). Od 1 stycznia 2024 będzie można eksploatować tylko kotły 3, 4, 5 klasy i ekoprojektu (do tej pory należy wymienić wszystkie kotły pozaklasowe). Uchwala zakłada, że od 1 stycznia 2028 można eksploatować tylko kotły 5 klasy i ekoprojektu (do tej pory należy wymienić kotły 3 i 4 klasy).

KARY ZA NIEPRZESTRZEGANIE ZAPISÓW UCHWAŁ

Stosowanie się do obowiązujących przepisów podlega kontrolom, a w razie nieprawidłowości możemy spodziewać się kar, na przykład mandatu do 500 zł lub kary grzywny do 5 tys. zł. Samorządy wyjaśniają, że udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli w zakresie ochrony środowiska jest przestępstwem zagrożonym karą aresztu na podstawie art. 225 Kodeksu karnego.

Kontrolę przestrzegania przepisów uchwał antysmogowych mogą prowadzić: pracownicy urzędu miasta lub gminy na podstawie pisemnego upoważnienia od wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, straż miejska i gminna, policja, inspekcja nadzoru budowlanego, wojewódzka inspekcja ochrony środowiska.

TO, CZYM ODDYCHAMY, ma duże znaczenie dla naszego zdrowia

Głęboki oddech i... Ciąg dalszy zależy od tego, jakiej jakości powietrze wpadnie przez nos do naszych dróg oddechowych. Program Czyste Powietrze ma przyczynić się do poprawy jakości powietrza. Jak smog wpływa na nasze zdrowie i czym jest?

Walka ze smogiem w Polsce trwa. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza, a także zmniejszenia gazów cieplarnianych. Temu ma służyć realizacja programu Czyste Powietrze.

Smog jest określany jako sztuczna mgła (połączenie angielskich słów: „smoke", czyli „dym", oraz „fog", czyli „mgła"), która powstaje na skutek działań ludzi. Tu trzeba wymienić domowe piece grzewcze (głównie te stare na węgiel), transport samochodowy, elektrownie węglowe czy zakłady przemysłowe. Tak zwana niska emisja jest główną przyczyną zanieczyszczenia rakotwórczym benzo(a)pirenem.

WPŁYW SMOGU NA ZDROWIE

Niska emisja jest przyczyną pojawienia się w powietrzu wielu szkodliwych substancji. Eksperci twierdzą, że wdychanie zanieczyszczonego powierza jest jak palenie papierosów. Według Światowej Organizacji Zdrowia, gdyby ludzie nie palili, a powietrze byłoby wolne od smogu, można by uniknąć aż 80 proc. chorób sercowo-naczyniowych i 40 proc. nowotworów, podaje Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Resort dodaje, że rocznie na skutek smogu umiera na świecie ponad 3 miliony osób. Dla porównania, w wypadkach komunikacyjnych ginie 1,3 miliona.

Stowarzyszenie na rzecz efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii HELIOS w swoim opracowaniu wymienia, co znajdziemy w zanieczyszczonym powietrzu:

- pyły zawieszone (w zależności od frakcji cząsteczek są to PM 10, PM 2,5 czy PM 1 – im niższa wartość, tym mniejsza frakcja i tym samym większa szkodliwość) z drobinkami sadzy itp.,
- dwutlenek siarki (SO_2) – wyjątkowo szkodliwy zarówno dla zdrowia człowieka, jak i całego środowiska (to jedna z głównych przyczyn powstawania kwaśnych deszczy),
- tlenki azotu (NOx) – w tym dwutlenek azotu – są jedną z przyczyn powstawania dziury ozonowej czy smogu,
- metale ciężkie (rtęć, kadm, ołów, mangan, chrom) – szkodliwe dla ludzi, zwierząt i roślin,
- wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), m.in. benzo(a)piren – substancje rakotwórcze i powodujące silne zatrucia,
- dioksyny – trujące związki chemiczne, często odpowiedzialne za pojawienie się nowotworów czy bezpłodności.

Smog szkodzi nam wszystkim, jednak są grupy osób najbardziej wrażliwych na zanieczyszczenie powietrza. Główny Inspektorat Sanitarny wymienia, kto do nich należy: dzieci i młodzież poniżej 25. roku życia, kobiety w ciąży, osoby starsze i w podeszłym wieku, osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego, chorzy na astmę, choroby alergiczne skóry i oczu, osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego, osoby zawodowo narażone na działanie pyłów i innych zanieczyszczeń, osoby palące papierosy.

JAKOŚĆ POWIETRZA POD KONTROLĄ

Na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (powietrze.gios.gov.pl) albo w serwisach takich jak airly.org możemy na bieżąco śledzić jakość powietrza w różnych częściach kraju. Mapy są dostępne również na stronach urzędów miast, gmin czy samorządów wojewódzkich. W wielu miejscach w przestrzeni publicznej natrafimy na tablice informujące o aktualnej jakości powietrza. Miasta i gminy nadal inwestują w czujniki jakości powietrza, a dane z ich pomiarów znajdziemy np. w aplikacjach.

Intuicyjnie wiemy, że oznaczenie na wspomnianej mapie w kolorze zielonym jest korzystne, zaś czerwone nas niepokoi. Co dokładnie oznaczają indeksy jakości powietrza? Wyjaśnia to Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Inspekcja Ochrony Środowiska):

BARDZO DOBRY
Zanieczyszczenie powietrza nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, warunki bardzo sprzyjające do wszelkich aktywności na wolnym powietrzu, bez ograniczeń.

DOBRY
Jakość powietrza jest zadowalająca, zanieczyszczenie powietrza powoduje brak lub niskie ryzyko zagrożenia dla zdrowia. Można przebywać na wolnym powietrzu i wykonywać dowolną aktywność, bez ograniczeń.

UMIARKOWANY
Jakość powietrza jest akceptowalna. Zanieczyszczenie powietrza może stanowić zagrożenie dla zdrowia w szczególnych przypadkach (dla osób chorych, osób starszych, kobiet w ciąży oraz małych dzieci). Warunki umiarkowane do aktywności na wolnym powietrzu.

DOSTATECZNY
Zanieczyszczenie powietrza stanowi zagrożenie dla zdrowia (szczególnie dla osób chorych, starszych, kobiet w ciąży oraz małych dzieci) oraz może mieć negatywne skutki zdrowotne. Należy rozważyć ograniczenie (skrócenie lub rozłożenie w czasie) aktywności na wolnym powietrzu, szczególnie jeśli ta aktywność wymaga długotrwałego lub wzmożonego wysiłku fizycznego.

ZŁY
Osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci powinny unikać przebywania na wolnym powietrzu. Pozostała populacja powinna ograniczyć do minimum wszelką aktywność fizyczną na wolnym powietrzu - szczególnie wymagającą długotrwałego lub wzmożonego wysiłku fizycznego.

BARDZO ZŁY
Jakość powietrza ma negatywny wpływ na zdrowie. Osoby chore, starsze, kobiety w ciąży oraz małe dzieci powinny bezwzględnie unikać przebywania na wolnym powietrzu. Pozostała populacja powinna ograniczyć przebywanie na wolnym powietrzu do niezbędnego minimum. Wszelkie aktywności fizyczne na zewnątrz są odradzane. Długotrwała ekspozycja na działanie substancji znajdujących się w powietrzu zwiększa ryzyko wystąpienia zmian m.in. w układzie oddechowym, naczyniowo-sercowym oraz odpornościowym.

Czasem pojawia się szara kropka na mapie, czyli „Brak Indeksu". Oznacza, że na danej stacji pomiarowej nie są aktualnie prowadzone pomiary pyłu zawieszonego lub ozonu, a jeden z nich jest w danej chwili decydującym zanieczyszczeniem powietrza w województwie.

MOŻLIWE POWIKŁANIA ZDROWOTNE NA SKUTEK ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA

- układ krążenia - powikłania zakrzepowo-zatorowe, zaburzenia rytmu serca, choroba niedokrwienna serca, niewydolność serca, udar mózgu, miażdżyca obwodowa;

- układ oddechowy - problemy z oddychaniem, kaszel, katar, zapalenie zatok, zaostrzenie astmy, rak płuc, zaostrzenie POChP, częstsze infekcje dróg oddechowych;

- układ nerwowy - nadpobudliwość, upośledzenie funkcji poznawczych, częstsze występowanie depresji, większa skłonność do zachowań agresywnych, większe ryzyko rozwoju chorób neurodegeneracyjnych (np. demencja), upośledzenie zdolności do interakcji międzyludzkich, ubytek inteligencji, trudności ze skupieniem uwagi;

- układ rozrodczy - niska waga urodzeniowa, przedwczesny poród, obumarcie płodu.

Realizatorzy programu Czyste Powietrze przekonują, że dym z przestarzałych pieców to trująca mieszanka wybuchowa. „Każdego roku z powodu zanieczyszczonego powietrza umiera aż 45 tysięcy osób w naszym kraju. To tak, jakby stracić średniej wielkości miasto"! Zachęcają, by skorzystać z programu i oddychać swobodniej, zyskać poranki i wieczory bez ponurej chmury smogu, unikać dolegliwości i chorób związanych z brudnym powietrzem i spędzać czas z rodziną w poczuciu bezpieczeństwa o to, czym oddychamy.

źródło: gov.pl

Wydawca Polska Press Sp. z o.o. | **Redaktor prowadzący** Agata Nowak | **Ilustracje** GETTY IMAGES